

Widok na polichromie Wielkiej Sali wieży książęcej w Siedlęcinie
(fot. A. Wosz)

Poznaliśmy już szczegółowo polichromie. Dalsze informacje znajdują się na zawieszonych banerach. Pierwsze dwa z nich ⁶⁷ skupiają się na omówieniu dawnego podziału wnętrza II piętra wieży. Możemy się z nich dowiedzieć, w którym miejscu stała pierwotnie ściana zamykająca przestrzeń Wielkiej Sali. Objasniają również znaczenie uskoków w grubości murów, które są śladami po dawnej ciepłej izbie. W ścianie wschodniej wieży zachowały się wejścia do dwóch średniowiecznych latryn, z których ta po prawej obsługiwała wspomnianą ciepłą izbę, a ta po lewej - w wydzielonym pomieszczeniu, retiradzie - przeznaczona była dla gośczonego przez księcia w Wielkiej Sali.

Kolejny baner ⁸ omawia fenomen legend arturiańskich i stara się wyjaśnić, jaką drogą i kiedy pojawiły się one w tej części Europy oraz czy ich znajomość była powszechna na dolnośląskich zamkach i dworach.

Zwiedzanie wystawy kończymy zapoznaniem się z historią powstania, odkrycia i konserwacji siedleńskich malowideł ⁹ oraz związanym z nimi kalendarium ¹⁰. Warto zwrócić uwagę, że banery zostały zawieszane między innymi na oryginalnych gwoździach, na których kiedyś podwieszano tapiserie lub tkaniny zdobiące wnętrza ciepłej izby.

Wystawa - jej koncepcja, treści tablic i banerów oraz ich tłumaczenia na języki obce (angielski, niemiecki, czeski i francuski) powstały dzięki pracy wolontariuszy - uczestników letniego obozu w sierpniu 2024 roku.

Jeśli chcielibyście Państwo wesprzeć działania na rzecz wieży, w tym rozbudowę wystawy, zachęcamy do członkostwa wspierającego w Stowarzyszeniu „Wieża Książęca w Siedlęcinie”. Więcej informacji na stronie:

<https://wiesziedlecin.pl/czlonkostwo-w-stowarzyszeniu/>

Zadanie

„Odkrywamy tajemnice średniowiecznego pieca kaflowego w wieży w Siedlęcinie - na nowo i dla wszystkich”.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Instytutu Dziedzictwa – Wspólnie dla dziedzictwa.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

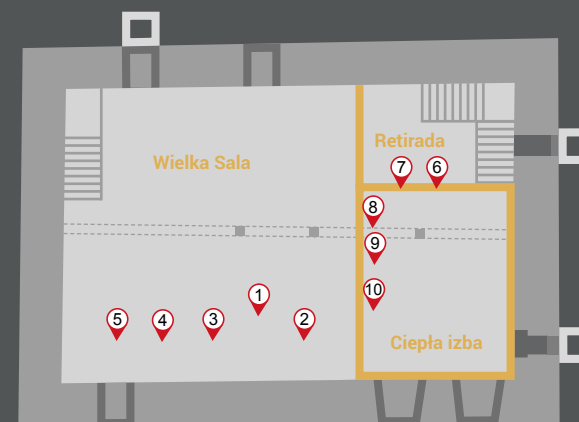

Narodowy
Instytut
Dziedzictwa

WIEŻA KSIĄŻĘCA
W SIEDLĘCINIE

Wystawa „W gościnie u księcia”

ścieżki dziedzictwa
heritage trails

11

Wystawa tablicowa prezentująca historię i znaczenie unikalnych XIV-wiecznych polichromii w wieży książęcej w Siedlęcinie. Pozwala także lepiej poznać i zrozumieć średniowieczny wygląd Wielkiej Sali w wieży oraz towarzyszących jej pomieszczeń.

Czas zwiedzania: 20-30 min

Niezwykle cennym elementem wyposażenia wnętrza średniowiecznej wieży książęcej w Siedlęcinie są XIV-wieczne malowidła. Ilustrują one między innymi jedną z legend arturiańskich - o sir Lancelocie z Jeziora i jego romansie z królową Ginewrą (są to jedyne na świecie średniowieczne polichromie z tą historią, zachowane *in situ*).

Zapraszamy na II piętro, gdzie przygotowaliśmy wystawę, której głównym celem jest przedstawienie unikalnych malowideł, a także poznanie dawnego podziału wnętrza tej kondygnacji.

Dziś II piętro wieży to duża i otwarta przestrzeń, jednak w średniowieczu dzieliła się ona na trzy odrębne pomieszczenia. Największe z nich stanowiła Wielka Sala (nazywana także aulą lub hallem). To tu gości przyjmował Henryk I jaworski - fundator wieży - a także jej kolejni właściciele. Oprócz niej było tam ogrzewane piecem pomieszczenie, którego ściany wyłożone były drewnem (tzw. ciepła izba). To do niego właściciel wieży mógł zaprosić ważniejszego gościa na prywatną rozmowę. Trzecim pomieszczeniem

była retirada - miejsce odpoczynku dla gości, wyposażone w latrynę (toaletę).

Na II piętro weszliśmy schodami zlokalizowanymi w północno-wschodnim narożniku. Nie jest to jednak rozwiązanie pierwotne, gdyż ta klatka schodowa powstała dopiero podczas prac renowacyjnych w 1937 roku. Dawne schody, które prowadziły na wprost malowideł, zostały wtedy usunięte. Do dziś w podłodze wciąż widoczny

jest ślad po nich. Zwiedzanie wystawy zaczynamy od tablicy poświęconej św. Krzysztofowi - jednemu z głównych patronów średniowiecznych rycerzy ¹.

Na lewo od przedstawienia św. Krzysztofa znajduje się tablica ², która wyjaśni nam znaczenie przedstawienia dwóch par - rycerza i mężatki oraz rycerza i panny, a także czwórki zmarłych - wyłaniających się z grobów, którzy przestrzegają ukazanych powyżej żywych przed konsekwencjami ich wyborów. To kompozycja doskonale realizująca popularny w średniowiecznej sztuce motyw *Memento mori*.

Po prawej stronie św. Krzysztofa możemy podziwiać najbardziej wyjątkową część malowideł - dzieje Lancelota z Jeziora, najznamienitszego rycerza Okrągłego Stołu. Malowidła w Siedlęcinie tworzą swoistą klamrę historii sir Lancelota: dolny pas przedstawia wydarzenia, które doprowadziły go do wielkiej sławy - tak jak zilustrowany na polichromii zwycięski pojedynek ze złym rycerzem Tarquinem ³, górny zaś pas ukazuje nieszczęśliwą i grzeszną miłość do królowej Ginewry - żony króla Artura, która stała się przyczyną upadku nie tylko dwojga zakochanych, ale i całego królestwa ⁴.

Kolejna tablica ⁵ omawia polichromie we wnęce okiennej, w której odnajdujemy postaci starotestamentowych królów, proroków i chrześcijańskich świętych oraz średniowieczne wyobrażenie Nieba. Warto spojrzeć także na sąsiednią ścianę zachodnią, na której zachowały się nieukończone szkice, ukazujące kolejne epizody z legendy o Lancelocie - pojedynek Lancelota z Sagramurem, któremu przyglądają się Iwajn, Gawain i Hektor, oraz uzdrowienie Urry'ego de Hongre.

Objaśnienie scen na XIV-wiecznych polichromiach Wielkiej Sali wieży książęcej w Siedlęcinie (fot. J. Gajda)

Rycerz i mężatka

Rycerz i panna

Dzieciątka Jezus

Św. Krzysztof

Zamek Camelot

Królowa Ginewra i jej dwórki

Lancelot w otoczeniu rycerzy zaprasza Ginewrę na majówkę

Ginewra i Lancelot udają się na majówkę

Niebo

Dawid i Salomon

Święci i prorocy

Ginewra i Lancelot trzymający się za lewe dłonie

Lancelot składa hołd królowi Arturowi

Zmarli wyłaniający się z grobów

Lionel

Lancelot zasypia pod jabłonią

Lionel zasypia na warcie

Pojedynek Lancelota z Tarquinem

Memento mori